

Original article

Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği An Investigation on Social Municipality Practices: The Case of Malatya Metropolitan Municipality

Nida Gülerce *

Department of Labor Economics and Industrial Relations, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Kocaeli University, Kocaeli, Turkey

Özet

Vatandaşların huzur ve refah içinde yaşamaları için devletlerin daima sosyal politika üretmeleri gerekmektedir. Belediyeler vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamak için toplumsal ve demokratik yapı topluluğu olmalarından dolayı yetki alanlarını genişleterek hizmet vermektedirler. Belediyeler, toplum içinde oluşan problemlerin çözümü noktasında yetki ve kaynaklarını en verimli şekilde kullanmaktadır. Bu doğrultuda sosyal belediyeciliğin uygulama yönünden en önemli faktörü olan sosyal hizmet faaliyeti ön plana çıkmaktadır. Sosyal belediyecilik kapsamında yapılan hizmetler, vatandaşların huzur ve esenliğine yararlı olarak hem sosyal barışı hem de sosyal kalkınmayı hedeflemektedir.

Malatya'da yoksullara, kimsesiz vatandaşlara, yaşlılara, engelli bireylere yönelik çeşitli uygulamalar vardır. Bu uygulamalar belediyeler tarafından gerçekleştirilmektedir. Çalışma Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik uygulamalarına nasıl baktığına ilişkin olması, sosyal belediyeciliğin güncel durumunun yorumlanması, ileriye yönelik politikalar üretmesi ve destek sağlaması yönünden önemlidir. Bu çalışmanın amacı Türkiye'de sosyal belediyecilik uygulamaları Malatya Büyükşehir Belediyesi özelinde analiz edilmiştir. Çalışma nitel bir çalışma olup, literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur. Çalışmada literatür taraması yapılarak elde edilen istatistiksel veriler yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda günümüzde sosyal belediyecilik kapsamında yapılan yardımların vatandaşların yoksullukla mücadelesinde önemli bir yere sahip olduğu, yardımların kapsamının artırılarak devam etmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Yerel Yönetimler, Malatya Büyükşehir Belediyesi, Sosyal Belediyecilik.

Abstract

In order for citizens to live in peace and prosperity, states must always produce social policies. Municipalities serve by expanding their jurisdiction areas because they are a community of social and democratic structures to meet the needs of citizens. Municipalities draw on their authority and resources in the most efficient way to solve the problems that occur in the society. In this direction, social service activity, which is the most important factor of social municipalism in terms of implementation, comes to the forefront. The services provided within the scope of social municipalism aim at both social peace and social development by being beneficial to the peace and well-being of citizens.

* Corresponding author:

Nida Gülerce, Department of Labor Economics and Industrial Relations, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Kocaeli University, Kocaeli, Turkey.
Email: nidagulerce459@hotmail.com

There are various practices in Malatya for the poor, orphaned citizens, the elderly and disabled individuals. These practices are carried out by municipalities. The study is important in terms of how Malatya Metropolitan Municipality looks at social municipality practices, interpreting the current situation of social municipalism, producing forward-looking policies and providing support. The aim of this study was to analyze the practices of social municipalism in Turkey in terms of Malatya Metropolitan Municipality. The study has been a qualitative study and has been created as a result of literature review. In the study, statistical data obtained by literature review have been interpreted. As a consequence of the study, it has been determined that the aid provided within the scope of social municipalism has an important place in the struggle of citizens against poverty and that the scope of the aid should continue to be increased.

Keywords: Turkey, Local Governments, Malatya Metropolitan Municipality, Social Municipalism.

Received: 28 June 2022 * **Accepted:** 29 September 2022 * **DOI:** <https://doi.org/10.29329/ijiasos.2022.470.2>

GİRİŞ

1960'lı yıllarda nüfusun kentsel bölgelerde artış göstermesi kentsel bölgelerdeki problemlerin çeşitliliğini arttırmıştır. Bu problemlerin fazlaşması yerel yöneticileri sosyal politikalar üretmeye zorlayan neden olmuştur. Toplumun önemli bir bölümünü etkisi altına alan yoksulluk günümüzde kentsel yoksulluk olarak açıklanmaktadır. Kentsel yoksulluk, gelişmiş ülkelerin tecrübeleri göz önünde bulundurulduğunda kapitalist kentlerin bir özelliği olarak nitelendirilmektedir. Sosyal belediyeçilik faaliyetleri için, sosyal devlet faaliyetlerinin yerel düzeye indirgenen durumu da denilebilir. Sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin kurumsallaşmaya başlaması ve yaygınlaşması 1970'li yıllara dayanmaktadır. 1970 yılında belediyeler; şirketler, birlikler ve kooperatifler ile katılımını artırıp, meslek kuruluşları ve sendikaları da yönetime dâhil ederek yeni bir belediyeçilik anlayışını faaliyete geçirmişlerdir (Sezik, 2016: 172).

Sosyal belediyeçilik faaliyetleri, belediyelerin yapmış olduğu hizmetlerin içerisinde en temel görevlerden biri sayılmaktadır. Yapılan bu hizmetler kentlerde istediğini bulmakta zorluk yaşayanlar ve dar gelirli vatandaşlar için hayati bir öneme sahiptir. Küreselleşme ile beraber rekabet şartlarının ulusal düzeyden kent düzeyine düşmesi, ülkeler yerine kentler içinde rekabetin oluşmaya başlaması belediyelerin işlevlerini arttırıcı faktör olmuştur. Belediyelerden sosyal politika faaliyetlerini sağlayarak, toplumdaki dezavantajlı kişiler için düzenlemeler yaparken, zenginden yoksula gelir aktarımını gerçekleştirmesi ve yardım alan kişilerin ise refah seviyelerinin yükseltilmesi istenmektedir.

Bu çalışmanın birinci bölümünde sosyal belediyeçilik ile ilgili kavramsal çerçeve ve sosyal belediyeçiliğin işlevleri incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde Türkiye'de sosyal belediyeçiliğin tarihsel süreçte kazanmış olduğu ivmenin yönü anlaşılacaktır. Çalışmanın üçüncü bölümünde literatür taraması yapılarak elde edilen veriler yorumlanmıştır. Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde Malatya

Büyükşehir Belediyesinin 2018-2019 yılları arasında sosyal hizmet kapsamında doğrultusunda yürüttüğü faaliyetler ele alınmıştır. İlgili verilerin tablo yoluyla değerlendirilmesi yapılmıştır.

SOSYAL BELEDİYECİLİK

Çalışmanın bu bölümünde konunun temel kavramları açıklanacaktır. Konunun temel kavramları çalışmanın yorumlanması açısından önemlidir. Daha sonra sosyal belediyeciliğin işlevleri alt başlıklar halinde kısaca açıklanacaktır.

Belediye Kavramı

Belediye sözcüğü 1801-1900 yılları sonrasında Arapça şehir anlamına gelen beled veya belde kelimelerinden türemiştir (Beki, 2008: 20). Belediye kentin talep ve sorunlarını çözmek için kent halkının oyları ile seçilen kişilerin yöneticilik yapıp görev aldığı idari ve mali özerkliğe sahip tüzel kişiliği olan örgüt yapısıdır. Diğer bir ifadeyle halka yapılan hizmetler için şehir ve kasaba işlerinden oluşan yönetim birimidir (Göymen, 1997: 22). Belediyelerin en önemli görevi belediye toprakları içinde yaşayan vatandaşların ihtiyaçlarının giderilmesini sağlamaktır (Alyunova, 2015: 90). Belediyeler kişiden kişiye, toplumdaki topluma değişen acil ihtiyaçlar ile toplum içerisinde etki ve fayda sağlayan sosyal yatırım konusunda farkındalık oluşturan yerel hizmet kurumlarıdır (Torjman, Leviten 2003: 6). Belediyelerin amacı gerçekleştireceği çalışmalar ile topluma olumlu anlamda katkıda sunmaktadır. Belediyeler sosyal ve kişisel ilişkilerin geliştirilmesi amacı ile iş dünyasında ve tüm sektörlerde iş birliği sağlayabilir. Farklı sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşların kendi aralarında ilişki kurmalarında belirleyici rol oynar (Frolova, 2016: 7442).

Türkiye’de Büyükşehir Belediyeleri, 1984 yılında yürürlüğe giren 2972 sayılı yasa ile 3 büyük kentte (İstanbul, Ankara ve İzmir) kurulmuştur. Büyükşehir Belediyelerinde Başkan Yardımcısı kadrosu bulunmamakla birlikte idari yapısında genel sekreterlik, daire başkanlığı ve müdürlük birimleri yer almaktadır (Büyükşehir Belediyesi Kanunu 2004: Md. 21; Saylan ve Cerev, 2019: 105).

Büyükşehir Belediyelerinde personel atamasında Büyükşehir Belediye Başkanı tek yetkilidir. Personel ataması dışında müdür kadrosu ve üst unvanlara ilişkin atamalarda ise Belediye Meclisinin görüşü ve kararı alınarak gerçekleştirilebilir. Büyükşehir Belediye Meclisleri atamalar dışında Belediye bünyesinde birçok organın oluşturulması ve ya kaldırılmasında da karar merciidir. Büyükşehir Belediyeleri bünyesinde alınan birçok karar Belediye meclisinin kararıyla gerçekleşir. Ayrıca Belediye Başkanı İçişleri Bakanlığına talepte bulunur ve bu talebi kabul görmesi durumunda Belediye Bünyesine Genel Sekreter atama yapılabilir (Büyükşehir Belediyesi Kanunu 2004: Md. 22).

Türkiye’de 2021 yılı itibarıyla 1398 belediye bulunmaktadır. 30 tane büyükşehir belediyesi, 51 tane il belediyesi, 519 tane ilçe belediyesidir (İçişleri Bakanlığı, 2021).

Sosyal Belediyecilik Kavramı

Sosyal Belediyeciliğin ortaya çıkış temelleri 19. Yüzyıl sonlarına doğru gelişen ‘sosyal devlet’ anlayışına dayanmaktadır. Bu kavram sosyal devlet ve refah devleti kavramlarının sürdürülmesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Sosyal belediyecilik vatandaşların hayat standartlarının asgari düzeyde sürdürülmesinden yükümlü olan devlet ve çeşitli kurumlarla beraber yapılan sosyal girişimdir (Sezik, 2016:173).

Tarihsel süreçte adem-i merkeziyetçi politikalarının hayata geçirilmesinden sonra sosyal belediyecilik artık “yerel sosyal politikalar” daha özgün anlamıyla “yerel sosyal hizmetler” daha derin olarak “yerel çocuk ve gençlik hizmetleri” kavramlarıyla özdeşleşmiştir (Yavuz, 2013: 16).

Sosyal belediyecilik, geleneksel belediyecilik anlayışı ekseninde gelişerek günümüz şartlarında vatandaşlara sağlık, eğitim ve istihdam gibi konularda olanaklar sağlayarak sorumlu olduğu idarede sosyolojik olarak ihtiyaçları gideren modeldir. Sosyal belediyecilik toplumun kültürel ve sosyal faaliyetlerini arttıran, refah ortamı içinde yaşanmasını sağlayan bir olgudur. Sosyal belediyecilik vatandaşların talep ve beklentilerinin en iyi şekilde karşılanmasını sağlamakla görevli kuruluştur. Sosyal belediyecilik sadece yerel yönetimlerin her türlü sorun ve taleplerini yerine getirmek için değil aynı zamanda toplumun her kesiminden vatandaşların isteklerinin alt yapı, yol ve su gibi ihtiyaçlarının olduğunu düşünmeden bütün sorumlulukların sürdürülmesi için plan ve program çerçevesinde ilerlemektedir. Sosyal Belediyecilik merkezi yönetimin kalkınma planları ve teşviklerine destekler sunarak ekonomik gelişme ve iktisadi kalkınmaya yardımcı olmakta ve toplumsal refahın oluşmasına katkı sağlamaktadır. Uyguladıkları sosyal politikalar ve programlarla vatandaşların huzur ve esenliğine faydalı olarak hem sosyal barışı hem de sosyal kalkınmayı amaçlamaktadırlar (Ateş, 2009: 35; Kılıçaslan, 2010: 78; Cerev, 2014: 25).

Sosyal Belediyeciliğin İşlevleri

Sosyal Belediyecilikte asıl amaç vatandaşların hangi hizmet konusunda neye ihtiyacı olduğu, talep ve beklentilerinin vatandaşların istekleri doğrultusunda belediyelerin plan ve programlar çerçevesiyle gerçekleştirmesidir.

Sosyalleşme, Sosyal Kontrol ve Rehabilitasyon: Sosyal belediyeciliğin önemli amaçlarından biriside toplumsal birlik ve beraberliği sağlayarak sosyo-kültürel farkları azaltmaktır. Belediyeler oluşabilecek her hangi bir sorun için çözüm üretmeye yönelik eğitim ve sosyal gibi politikalarla uzlaşmayı sağlayarak, sosyal kontrol mekanizmasıyla birlikte bu uyumun kurallar halinde devamının olmasını sağlamaktadır (Pektaş, 2010: 10).

Yönlendirme, Kılavuz ve Rehberlik Etme: Sosyal Belediyecilik halkın sorunlarının çözülmesine yönelik oluşturduğu kurumlarla birlikte toplumun her bir ferdine danışmanlık hizmete vererek, ortaya

çıkan durum ve olaylarda kılavuzluk eder. Belediyecilik hizmetiyle kurumlarda yönlendirme yaparak sosyal kesimin taleplerine rehberlik hizmeti sunar (Akdoğan, 2006: 35).

Yardım Etme ve Gözetme: Belediyeler hizmet verdiği vatandaşların maddi imkânları hakkında bilgiye sahiptir. Belediyeler aynı zamanda vatandaşlarının hangi konularda neye ihtiyacı olduğunu bilmektedir. Zor durumda olan kişiler geçimini sağlayamayacak düzeyde ise eğitim, sağlık, erzak yardımı, ilaç yardımı, gıda paketi, nakdi yardımlar ve yakacak gibi her türlü destekle belediyeler yardımlarını yapmaktadırlar. Bu hizmetler sayesinde yardıma muhtaç kişilerin ihtiyaçları görülmektedir (Pektaş, 2010: 14).

Yatırım: Belediyeler yardıma muhtaç insanların sorun ve sıkıntılarının giderilmesine tam anlamıyla köklü tedbirler alamamıştır. Sadece geçim sıkıntısı yaşayan kişilere yönelik daha kolaylaştırıcı hizmetler sağlamaya çalışmaktadır. Bu hizmetler ise aşevleri, tanzim satış mağazaları, sağlık ocağı, ekmek fabrikaları, sığınma evleri gibi faaliyetlerdir. Bu zorunlu faaliyetlerin belediyeler tarafından yapılması vatandaşların zor durumda kalmamak adına birazda olsa yüklerini hafifletmektedir (Beki, 2008: 41).

TÜRKİYE’DE SOSYAL BELEDİYECİLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Sosyal belediyeciliğin tarihi gelişim süreci cumhuriyet öncesi dönem ve cumhuriyet sonrası dönem olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

Cumhuriyet Öncesi Dönem

Sosyal belediyecilik 19. yüzyılın sonlarına doğru ‘sosyal devlet’ anlayışının hâkim olmasıyla birlikte ortaya çıkmıştır (Ersöz, 2006: 768). Devlet tarafından toplanan zekâtların İslam hukukunda ki yerine göre toplumda dar gelir imkânına sahip kişilere dağıtılması sağlanırdı. Vergi usulünden daha farklı olarak devlet harcamalarında finansman için kullanılan zekâtın İslam hukukunda yeri olmamakla birlikte dinen uygun değildir. Osmanlı döneminde sosyal faaliyet uygulamalarında genellikle vakıflardan pek söz etmek mümkün değildi. Bu dönemde vakıfların her türlü rol oynamasından dolayı toplum tarafından dinsel bir kurum faaliyeti gibi gözükmeleri vakıflar hakkında yanlış düşüncelere yol açmasına sebep olmuştur. Vakıfları dinsel kurum gibi algılayanlar en çokta vakıflardan fayda görmektelerdir. Belediyeler bu dönemde aktif bir sorumluluk almamıştır. Vakıfların toplumdaki herkes için ulaştırdığı yardımlar sadece sağlık ve yiyecek yardımıyla sınırlı kalmayıp, devletin egemen olduğu bütün kasaba köy gibi küçük yerleşim yerlerinin de büyük hale gelmesinde çok önemli rol oynamıştır (Sarhan, 1997: 37).

Cumhuriyet öncesi dönemde ilk belediye 13 Haziran 1854 yılında kurulmuştur. Bu ilk belediye kuruluşunda Paris belediyesi örnek alınmıştır. 1877 tarihinde “Vilayet Belediye Kanunu” ile birlikte belediyelere yeni görevler verilmiştir. Bu görevler; bayındırma (imar) işlemleri, belirli bir düzene yerleştirilecek yol, kaldırım gibi tesisler başta olmak üzere kentler için doğru planlamaların yapılması,

su sıkıntısının giderilmesi ve temizlik çalışmaları gibi görevlerdir. Mali yönden sorun yaşayan Osmanlı belediyelerinin başarılı işler yapmasına engel olmuştur (Bostanoğlu, 1990: 78).

Cumhuriyet Dönemi

1930 tarihinde çıkarılan 1580 sayılı Belediye Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte Cumhuriyet döneminde ki bütün belediyelerin görev ve sorumlulukları üzerinde hukuki bir belirleyicilik olmuştur. Bu yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte belediyelere 76 çeşit sosyal politika alanından kentsel hizmet alanlarına kadar birçok görev ve sorumluluklar verilmeye başlanmıştır (Güleç, 2008: 49).

Türkiye de 1946 yılında çok partili sisteme geçişten sonra çok önemli gelişmeler kaydedilmeye başlanmıştır. Liberal iktisat politikaları yavaş yavaş hayata geçmiştir. Özel sektörün ön plana çıkmasında sermaye birikimi etkili olmuştur. Yaşanan bu önemli gelişmelerden sonra belediyecilik alanında batıda ki kentleşmenin Türkiye üzerinde etkili olmaya başlamıştır (Aydın, 2008: 102).

1930-1950 Dönemi

1930-1950 yılları arasında belediye yasası demokratikleşme sürecini gerçekleştirememiştir, Serbest Cumhuriyet Fıkrası 1930 yılında belediye yasasında başarı elde etmesine rağmen kapanmış ve memur tayinlerinin yapıldığı esnada parti denetmeninin izninin olması gerekmektedir (Güllüce, 2014: 14).

Bu dönemlerde 1580 sayılı kanununda bir takım değişiklikler yapılması ön görülmüş ve yerel hizmetlerin daha verimli sağlanabilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmıştır. Sonra ki aşamalarda ise mali yönden belediyelerin desteklenmesi adına bir kanun gerekliydi. 2301 sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte Belediyeler Bankası çıkarılmıştır. Bu banka belediyeler için mali yönden daha rahat hizmet ve politikalar sürdürmesine yardımcı olmaya başlamıştır. Günümüze kadar gelen bu bankanın adı ise İller Bankasıdır (Varol, 2019: 31).

1970 Sonrası Dönem

1960'lı yılların sonlarına doğru değişimlerin hız kazandığı dönemde toplum da iktisadi büyümenin ve siyasal gelişmelerin ardından 1970'lere doğru toplumcu bir belediyecilik anlayışının ortaya çıkmasına zemin hazırlanmıştır. Artık bu dönemden sonra merkezi idare tarafından belediyelere sağlanan görevlerde ki kurallarda değişimler meydana gelmiştir. 1970'de yeni uygulamalar hayata girmeye başladı. Bu uygulamalar içinde belediyecilik alanında değişimler meydana gelmiştir. Yapılan değişimler sonucunda yönetim alanlarına sendika, sivil toplum gibi örgütlerin katılması, kooperatifler ve şirket temsilciliklerin de atanmasıyla birlikte tamamen değişen yeni bir belediyecilik anlayışının hayata geçirilmesi sağlanmıştır (Selek, 2010: 42).

1973 yılında yapılan yerel seçimlerde Cumhuriyet Halk Partisinin belediye başkanlıklarında ve meclis üyelerinin seçilmesinde ki başarılar sonucunda yeni bir belediyecilik anlayışının ortaya çıkmıştır.

Bu yaklaşım ise Demokratik Sol Belediyecilik anlayışıdır. Burada ki amaç toplumda ezilen kesimlere ve toplumda ki bütün emekçi kişilere yardım etme eğiliminin sağlanmasıdır. Belirlenen bu hedef için yeni projeler yapılması ve bunun uygulanması için her türlü sosyal konularda programları üretilmek için faaliyetler yapılmıştır (Bostanoğlu, 1990: 85).

1980 Sonrası Dönem

1980 yılından itibaren dünyada yaşanan bütün değişimler sonucunda toplum için yürütülen kamusal hizmetlerin değiştirilmesi gerektiği düşüncesinden tamamen vazgeçilmiş, yapılan birçok hizmetin artık özel sektörle beraber yürütülmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Temizlik, ulaşım ve depolama hizmetleri özelleştirilmeye başlanmış ve belediyeler artık iç borçlanma dışında, dış borçlanmaya da giderek özel sektörle beraber ihale yöntemiyle satın alınma yöntemine başlamıştır. 1980 sonrasında artan enflasyon, ekonomik nedenler ve işsizlik gibi sebeplerden dolayı yoksulluğu artan vatandaşların sorun ve sıkıntılarını çözebilmek için belediyelerin herhangi bir zorunluluğu olmadığı halde bile vatandaşlara sosyal yardım yapmak için plan yürütmeye başlamıştır (Öz, 2010: 43).

1980 döneminde ortaya çıkan anlayış ve düşüncenin değişmesiyle evrenselleşme anlayışı ve yerel yönetimlerin görev ve mesuliyetleri ön plana çıkmıştır. Bu dönemden sonra önceki yıllara oranla belediyelerin kazançları yükselmiştir. Eğitim ve kültür seviyesinde değişimler, şehirleşme ve sosyal görevler nüfusun artmasından dolayı belediyeler sosyal yardım ve görevlerini arttırmıştır (Ersöz, 2005: 145).

12 Eylül 1980 darbesinden sonra belediyecilik alanında önemli adımlar atıldı. Bu adımlar içerisinde ki önemli gelişmelerden biri de, normal belediyeciliğin alanı genişletilerek Büyükşehir Belediyeleri ve İlçe Belediyeleri'nin kurulması oldu (Ulusoy, 2012: 234).

2000 Sonrası Dönem

Türkiye'de sosyal belediyecilik faaliyetleri 1990 yılından itibaren giderek artmaya başlamaktadır. Belediyelerin sosyo-kültürel uygulamaları faaliyet gösterirken, artık toplumdaki dezavantajlı vatandaşlar için de çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Geçmiş yıllarda yardıma muhtaç kişiler için yapılan sosyal yardımların kapsamı giderek büyümeye başlamıştır. 1990'lı yıllardan sonra sosyal belediyecilik anlayışının hâkim olmasının ardından 2000'li yıllara doğru bu anlayış yaygın bir hale gelmiştir. Belediyelerin değişen çalışma anlayışıyla birlikte sosyal, fiziki ve kültürel alanda yapılan birçok faaliyet daha hâkim olmaya başlanmıştır. Yapılan faaliyetlerin de maliyetleri yükselmiştir. (Ersöz, 2011: 144).

5216 sayılı Belediyeler Kanununun 2004 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte birçok yeniliği beraberinde getirmiştir. Bu yenilikler yaşlılara, çocuk ve gençlere yönelik sosyal alanlarda yapılan faaliyetlerdir (Kahraman, 2016: 32). 2012 tarihli 6360 sayılı kanun sosyal alanda yenilikler getirmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14.maddesi "Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelere, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır" şeklinde düzenlenmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Sosyal Belediyecilik kavramının hayata girmesiyle birlikte ortaya çıkardığı etkiler araştırmacıların ilgisini çekmiştir. Literatürde Malatya Belediyesi üzerine farklı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bir kısmını incelediğimizde;

Sezik (2013) yapmış olduğu çalışmada IMF, Dünya Bankası ve Avrupa Birliği tarafından yerleştirilmeye çalışılan Devlette Reform çalışmalarının yerel yönetimlerde uygulama biçimlerini Malatya Belediyesi örneği üzerinden açıklamaya çalışmıştır. Araştırmada Malatya Belediyesinin yoksul kişiler için yaptığı sosyal yardımlar ve hizmetler çalışma kapsamında içinde incelenmiştir. Çalışma sonucunda Malatya Belediyesi'nin bir yandan neo-liberal uygulamalar ile hizmetlerin özelleştirmeye çalışırken diğer yandan yoksulluk yönetimi konusunda birtakım uygulamalara giriştiği görülmüştür.

Önen (2010) Türkiye'de yerel idarelerinin yoksullukla ilgili çalışmalarında görev ve sorumluluklarını Malatya Belediyesi örneği üzerinden incelenmiştir. Çalışmada nitel ve nicel araştırma metodları kullanılarak karşılıksız yardımların yıllar üzerinde etkisini farklı açılardan analiz edilmiştir. Malatya Belediyesinin Sağlık ve Sosyal İşler Müdürlüğü'nün 2003-2009 dönemleri arasında ki faaliyetleri araştırılmıştır. Araştırma sonucunda Malatya Belediyesinin yoksul ve yardıma ihtiyacı olan kişileri belirleme çalışmalarını yürütecek bir kurumunun olmadığı tespit edilmiştir.

Sezik (2015) yapmış olduğu çalışmada Malatya Büyükşehir Belediyesinin yapısı, hizmet alanları ve mali durumlarını incelemiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden anket metodu kullanılarak sonuçlara içerik çözümlemesi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda Malatya Büyükşehir Belediyesinin, yönetimde kariyer ve liyakat esaslarının gözetmesi, şeffaflık gibi genel ilkelere yeterince önem vermediği tespit edilip, stratejik amaç ve hedef olarak belirlediği faaliyet alanlarında gösterdiği performans katılımcılar tarafından yeterli düzeyde olmadığı tespit edilmiştir.

Önen (2018) yapmış olduğu çalışmada Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin son yıllarda yürütmüş olduğu sosyal hizmet ve sosyal gelişim hususunda yapmış olduğu faaliyetler incelenmiştir. Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin 2014 yılı ile 2017 yılı yılları arasındaki faaliyet raporları ve 2015 yılı ile 2019 yılı arasında ki stratejik planları irdelenmiştir. Araştırmada kullanılan veriler tablolar yoluyla birlikte değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Sosyal Belediyecilik alanında yürütülen faaliyetlerde bazı eksiklikler tespit edilip, Sosyal hizmetlere ilişkin yapılan nakdi yardımlarında bir kısıntıya gidilmemesi, Malatya Büyükşehir Belediyesi kendi personelini sosyal hizmet ve gelişim konusunda eğitmeli ve bu konuda daha çok bilgilendirmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kalaycı (2019) Türkiye'de belediyelerin yoksulluk ile mücadeledeki görev ve sorumlulukları Malatya Büyükşehir Belediyesi örneği üzerinden ele almıştır. Bu sorunun ortadan kaldırılması veya

azaltılması yönünde yürütülen faaliyetler incelenmiştir. Çalışmada nitel ve nicel araştırma metotları kullanılıp, elde edilen veriler tablolar yoluyla birlikte değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda Malatya Büyükşehir Belediyesinin yoksullukla mücadelede kapsamında sunduğu sosyal yardımlarda bir dalgalanmanın olduğu, Malatya Büyükşehir Belediyesinin istihdam artırıcı hizmetler ile yerel kaynakları harekete geçirecek yardımları yapması yoksulluğu uzun dönemde azaltacağı tespit edilmiştir.

Kahraman (2016) yapmış olduğu çalışmada Sosyal Belediyecilik uygulamasında Malatya Büyükşehir Belediyesinin, sosyal hizmetler konusunda yaptığı faaliyetler ele alınmıştır. Araştırmada Belediyenin internet sitesinden çokça faydalanılıp, birebir görüşme yolu ile elde edilen bilgiler ve veriler tabloya dönüştürülmüştür. Araştırma sonucunda, Malatya Belediyesi'nin sosyal belediyecilik alanında yaptığı faaliyetler yıllar geçtikçe daha fazla artmaya başlamış ve sosyal hizmetlere verilen önem giderek fazlalaşmıştır. Malatya Büyükşehir Belediyesinin yaptığı sosyal faaliyetler ve hizmetlerin fazla olmasının da ki en önemli sebep Malatya Büyükşehir Belediye Başkanı'nın 2009 yılından beri görevine devam etmesi en büyük etken olduğu tespit edilmiştir.

Kalaycı ve Akın (2019) Engellilere yönelik yerel sosyal hizmetler de belediyelere düşen görev ve sorumluluklar ile yapılan uygulama ve hizmetleri Malatya Büyükşehir Belediyesi örneği üzerinden ele almıştır. Malatya Büyükşehir Belediyesi'nin engelli istihdamı konusunda yaptığı eğitim ve destek planlamaları bunun bir örneğini oluşturmuştur. Araştırmada sonucunda, Malatya Büyükşehir Belediyesi personellerine kurs ve programlar düzenleyerek engelli sorunları hakkında bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaptığı, Malatya Büyükşehir Belediyesinin engellilere ait öğreti ve yetenek kursları düzenlemesi, sosyal yardım desteği ile çeşitli programlar yapması en önemli hizmetleri arasında olduğu tespit edilmiştir.

Yıldırım (2014) Malatya Belediyesinin toplumsal faaliyetlerin uygulamasında üstlendiği sorumluluk ve görevler ile yürüttüğü çalışmalar incelenmiştir. Çalışma sonucunda sosyal hizmet uzmanının yeteri düzeyde olmaması ve uzman kişiler tarafından yapılmaması en önemli eksikliklerden biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Malatya Belediyesinin sosyal hizmetleri tek bir elden yürütememesi sağlıklı ve sürekli sosyal politikaların oluşmaması, konunun amacından uzaklaşmasına sebep olduğu tespit edilmiştir.

Çiğdem (2020) yapmış olduğu çalışmada Malatya Kent Konseyi'nin örgütsel oluşumu ile uygulamaların gerçekleşmesi sırasında yönetim yapısının işlerliği değerlendirilmektir. Çalışmada kullanılan kaynaklar tez, kitap ve makalelerden oluşup, Malatya Kent Konseyinin internet sitesinden yararlanılmıştır. Veriler betimleme yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda Malatya Kent Konseyinin etkinlik ilkesi yerel demokrasinin gelişimi yönünden önemli bir etken olduğu, Kent konseyinin üye sayısını arttırması durumunda yönetim mekanizmasının çalışmaları daha çok artacağı tespit edilmiştir.

Evin (2017) yapmış olduğu çalışmada Malatya Belediyesinin kentsel yoksulluk ve sosyal politika alanında yapmış olduğu faaliyetleri ele almıştır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma metotları kullanılarak, veriler birinci kaynak olan Malatya Büyükşehir Belediyesinden elde edilmiştir. Malatya Belediyesinin 2003 ve 2015 dönemlerinde uyguladığı çalışmalar farklı açılardan değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Araştırmada sonucunda yoksul kişilere yapılan sağlık hizmetlerinde yıllar itibariyle azalmalar meydana gelirken sosyal hizmet alanında önemli artışların olduğu gözlenip, Malatya Belediyesi Büyükşehir olduktan sonra bu alanlarda yapılan hizmetlerde rakamların daha fazla büyüdüğü tespit edilmiştir.

SOSYAL BELEDİYECİLİK ANLAYIŞI KAPSAMINDA MALATYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Malatya

Coğrafi Konumu

İl topraklarının yüzölçümü 12.313 km² olup, 35 54' ve 39 03' kuzey enlemleri ile 38 45' ve 39 08' doğu boylamları arasında kalmaktadır. Doğu Anadolu Bölgesinde yer alır. Çevresini batıda Kahramanmaraş, güneyde Adıyaman, kuzeyde Sivas ve Erzincan, doğuda Elazığ ve Diyarbakır illeri ile çevrilidir (Kahraman, 2016: 48).

Demografik Yapısı

Malatya ili 12.259 km² yüzölçümüne sahiptir. Nüfusu toplam 806.156 kişidir. Nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu ilçe Yeşilyurt en düşük olduğu ilçe Kale'dir. 13 ilçe ve büyükşehir belediyesi olmak üzere 719 mahalle bulunmaktadır (Malatya Valiliği, 2021: 1). 2012 yılında nüfusu 750.000 üzerinde olmasından dolayı 6360 sayılı kanunun çıkmasıyla birlikte Büyükşehir Belediyesi kurulmuştur (Büyükşehir Belediyesi Kanunu 2012: Md. 4).

Ekonomik Yapısı

Tablo 1. Temel İşgücü Göstergeleri

	İstihdam Oranı	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı
Türkiye	44.1	50.5	12.7
Malatya	46.4	51.5	9.9

Kaynak: www.tuik.gov.tr,2020

Tablo 1 verilerine göre Malatya'da istihdam oranı %46,4 iken bu oran Türkiye'de %44,1'dir. İşgücüne katılım oranı Malatya'da %51,5 olup Türkiye'de ise %50,5'dir. Malatya'da işsizlik oranı %9,9 iken Türkiye de bu oran %12,7'dir. Malatya'da işsizlik oranı Türkiye genelinin altında olup, istihdam ve işgücüne katılma oranları ise bu değerlerin üzerindedir (Cerev ve Yenihan, 2017: 80).

Malatya Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik Faaliyetleri

Malatya Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Belediyecilik hizmetlerinin yapıldığı birimler; Sağlık İşleri Şube Müdürlüğü, Sosyal Yardımlar Şube Müdürlüğü, Veteriner Şube Müdürlüğü, Kültür ve Eğitim Şube Müdürlüğü, Sanat Etkinlikleri Şube Müdürlüğü, Aile ve Sosyal İşler Şube Müdürlüğü, Kültür Tesisleri Şube Müdürlüğü'dür (Kahraman 2016: 51).

Malatya Büyükşehir Belediyesi vatandaşların hayat standartlarını iyileştirmek için sağlık hizmetlerinde kapsamında koruyucu, tedavi edici ve rehabilite bakım görevleri sağlarken, engelli, yaşlı ve maddi durumu iyi olmayan kişilere de yardım yapmaktadır (Kahraman 2016: 52).

Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı kapsamında ihtiyaç sahibi kişilere nakdi yardım, ulaşım ve konaklama yardımı ve gıda yardımları yapılmaktadır. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı 1 Daire Başkanı, 3 Müdür, 15 Memur, 93 Hizmet alımı Personeli olmak üzere toplam 112 personelle hizmet vermektedir (MBB Faaliyet Raporu 2018: 473).

Sağlık Hizmetleri

Malatya Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlık hizmetleri kapsamında ücretsiz sağlık bakım hizmetleri ve ilaç yardımları yapılmaktadır. Tablo-2'de 2018 ile 2019 yıllarına ait sağlık hizmetlerinin ayrıntılı verileri sunulmuştur.

Tablo 2. 2018-2019 yılı Sağlık Hizmetleri

	2018	2019
Poliklinik	1.801	1.518
Diş	1.717	86
Müşahade	581	416
Toplam Hasta	4.099	2.020

Kaynak: Malatya Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı

Tablo 2 verilerine göre sağlık hizmetleri kapsamında poliklinik, diş tedavisi ve müşahade hizmeti sunulmuştur. 2018 yılında 1.801 olan poliklinik hizmeti sunulmuşken 2019 yılında poliklinik hizmeti %15,7 düşüşle 1.518 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3. 2018-2019 yılı İlaç Yardımları

	2018	2019
Verilen ilaç/kutu	39.595	38.809
Hibe edilen ilaç/kutu	35.884	31.973
Yaklaşık maliyet/TL	3.114.038,00	3.304.359,25

Kaynak: Malatya Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı

Tablo 3 verilerine göre ilaç yardımları kapsamında 2018 yılında 39.595 kişiye ilaç temin edilirken 2019 yılında temin edilen ilaç sayısı %1,9 düşüşle 38.809 olarak gerçekleşmiştir.

Malatya Büyükşehir Belediyesinin Zıyan Olmasın Şıfa Olsun İlaç Toplama Kampanyası kapsamında ihtiyaç fazlası ve kullanılmayan ilaçları vatandaşlar ilaç toplama kutularına bırakmaktadır. İlaçların saklanma koşulları ve son kullanma tarihlerine uygunluğu kontrol edildikten sonra ihtiyaç sahibi kişilere reçete karşılığında ücretsiz olarak verilmektedir.

Sosyal Yardımlar

Malatya Büyükşehir Belediyesine yardım talebi için başvuran kişilerin muhtaçlık dereceleri belirlenerek, muhtaçlık ve nüfuslarına göre çeşitli yardımlar yapılmaktadır. Tablo-4’de 2018 ile 2019 yıllarına ait sosyal yardımların ayrıntılı verileri sunulmuştur.

Tablo 4. Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı’nın 2018 -2019 Yılı Faaliyetleri

2018			2019		
	Aile	Tutar		Aile	Tutar
Ekmek Yardımı	1.680	3.783.669,04	Ekmek Yardımı	5.407	1.736.726,39
Gıda Yardımı	5.248	2.857.200,00	Gıda Yardımı	5.407	2.332.305,00
Nakdi Yardım	105	70.475.00	Nakdi Yardım	475	347.215.21
Nikâh	12		Nikâh	1.619	
Ulaşım Yardımı	103	9.952.00	Ulaşım Yardımı	25	29.492.66
	7.148	6.721.296,04		12.933	4.455.739,26

Kaynak: Malatya Büyükşehir Belediyesi Sağlık ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı

Tablo 4 verilerine göre sosyal yardımlar kapsamında ekmek, gıda, nakdi, nikâh ve ulaşım yardımı hizmeti sunulmuştur. 2018 yılında 70.475.00 TL nakdi yardım yapılırken 2019 yılında nakdi yardım %392 yükselişle 347.215.21 TL olmuştur.

Kültür, Eğitim ve Sanat Hizmetleri

Semt Konakları: Gelişim sürecindeki çocukların aile hayatlarındaki kişilik gelişimleri okul hayatında farklı bir kimliğe bürünmektedir. Malatya Büyükşehir Belediyesi bu alanda bireylerin değişkenlik gösterdiği kişilik gelişimlerine farklı aktivite ve destek sağlamaktadır. Bu aktiviteler aile, okul ve birey arasında önemli bir köprü vazifesi kurmaktadır. Bireylerin ailesi ve çevresiyle sağlam ilişkiler kurabilmesi amacıyla semt konakları kurulmuştur. Eğitim merkezlerinde okul derslerine destek ve sınavlara hazırlık için Matematik, Türkçe, Fen Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve İngilizce derslerinden eğitimler verilmektedir. Öğrenciler için konu anlatımları yapılmakta ve anlatılan konular ile ilgili testler çözdürülmektedir (MBB Faaliyet Raporu 2018: 380). Tablo-5’de 2018 ile 2019 yıllarına ait semt konaklarında eğitim gören öğrenci sayılarının ayrıntılı verileri sunulmuştur.

Tablo 5. 2018-2019 yılı Semt Konaklarında Eğitim Gören Öğrenci Sayısı

Eğitim Merkezleri	2018	2019
Özalper Semt Konağı	347	349
Melekbaba Semt Konağı	343	303
Salköprü Semt Konağı	223	199
Yeşiltepe Semt Konağı	106	97
Tecde Eğitim Merkezi	86	112
Kernek Eğitim Merkezi	477	420
Nezaket Okulları	165	202
Şehit Ramazan Sarıkaya Eğitim Merkezi	82	59
Şehit Ahmet Kocabay Eğitim Merkezi	24	
Şehit Engin Tilbaç Eğitim Merkezi	60	
Toplam	1913	1741

Kaynak: Malatya Büyükşehir Belediyesi Kültür Tesisleri Şube Müdürlüğü

Tablo 5 verilerine göre semt konaklarında 2018 yılında 1913 öğrenciye eğitim hizmeti sunulmuşken 2019 yılında eğitim hizmeti %8,9 düşüşle 1741 olarak gerçekleşmiştir.

Malatya Büyükşehir Belediyesi bölge halkının yararlanabileceği meslek ve hobi kursları açarak bireylerin kendisine güvenen, aktif, sanatsal ve kültürel yönü kuvvetli bireyler olmasını sağlamaktadır. Semt konaklarında çeşitli birçok aktivite yapılmaktadır. Yapılan aktiviteler: Yaz Okulları, Uygulamalı Trafik Eğitimi, Deprem Simülasyon Eğitim Tırı, Yerli Malı Haftası, Geleneksel Satranç Turnuvaları, Geleneksel Masa Tenisi Turnuvalarıdır. Semt Konaklarında bölgenin ihtiyacına uygun sanatsal kurslarda düzenlenmektedir. Meslek Edinme Kursları: Mefruşat, Ahşap Şekillendirme, Hasta ve Yaşlı Bakımı, Çıpıt, Makine Nakışı, Yapma Çiçek, Halı ve Kilim Dokuma kurslarıdır. Hobi Kursları: Ebru, El Sanatları, Karakalem Yağlı Boya, Şan Eğitimi, Ney, Diksiyon ve İletişim, Gitar, Bağlama, Trikotaj, Kuran-ı Kerim, Piyano ve Keman kurslarıdır (MBB Faaliyet Raporu 2019: 309).

Kadın Aile ve Gençlerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Malatya Büyükşehir Belediyesinin açmış olduğu çeşitli birimlerde kadın, aile ve gençlere yönelik birçok merkezde hizmetler vermeye başlanmıştır. Bağlı Birimler: Nikâh Sarayı, Gençlik Merkezi, Millet Kırathanesi, Kernek Kadın Kültür ve Spor Merkezi Çiğdem Tozkoparan Kadın Kültür ve Spor Merkezi ve MADEM (Malatya Büyükşehir Belediyesi Aile Danışma ve Destek Merkezi) (MBB Faaliyet Raporu 2019: 322).

Nikâh Sarayı: Nikâh Sarayına evlenme müracaatıyla başvuran çiftlere evlilik iş ve işlemleri yapılmaktadır. İkametgâhı Malatya'da olup şehir dışında nikâh kıymak isteyen çiftlere resmi izin belgeleri ve gerekli yasal işlemleri yapıldıktan sonra işlemleri yürütülebilmektedir. 2018 yılında 3.139 nikâh başvurusu alınmış olup 3104 başvurunun nikâh akitleri gerçekleşmiştir. Kıyılan nikâhlardan toplam 915.372,50 TL gelir elde edilmiştir. 2019 yılında ise 3.066 müracaat alınmış olup 2986

başvurunun nikâh akitleri gerçekleşmiştir. Kıyılan nikâhlardan toplam 1.013.811 TL gelir elde edilmiştir (MBB Faaliyet Raporu 2019: 322).

Gençlik Merkezi: 2016 yılında 16-27 yaş arası gençlere hitap eden Gençlik Merkezi Sanat Sokağında hizmet vermeye başlamıştır. Merkezde okuma salonu, oyun salonları gibi faaliyetler bulunmaktadır. Kültürel, sportif sosyal ve eğitim amaçlı etkinlikler yapılan Gençlik Merkezinde ücretsiz çay ikramı da yapılmaktadır. 2019 tarihi itibariyle 108.229 kişiye çeşitli alanlarda hizmet verilmiştir (MBB Faaliyet Raporu 2019: 322).

Millet Kiraathanesi: 2018 yılında Kernek Külliyesinde açılan Millet Kiraathanesi kitap okumak, ders çalışmak ve gazete okumak isteyen vatandaşlara hizmet vermektedir. Günlük 250-300 kişi hizmet alırken, ücretsiz çay ve kek ikramı da yapılmaktadır (MBB Faaliyet Raporu 2019: 323).

Kernek Kadın Kültür ve Spor Merkezi: Kernek Külliyesinde faaliyete başlayan Kadın Kültür ve Spor Merkezinde Kuaförlük, El Sanatları, Mefruşat, Giyim-Tasarım ve Kuran-ı Kerim olmak üzere aktif olarak 5 kurs ile günde 70-80 bayan kursiyere hizmet verilmektedir (MBB Faaliyet Raporu 2019: 323).

Çiğdem Tozkoparan Kadın Kültür ve Spor Merkezi: Kadınların toplumsal hayatta daha aktif olmaları ve mesleki beceri kazanmaları amacıyla faaliyet vermeye başlamıştır. Merkezde kadınlar birçok hizmetten yararlanabilmektedir. Zamanlarını merkezde daha değerli aktivitelerle geçiren kadınlar sportif faaliyetler başta olmak üzere çeşitli kültürel ve sosyal aktivitelere de katılabilmektedir. Kadınlar bu merkez sayesinde evlerine kapalı kalmak yerine, kişisel becerilerini arttırmakta ve sosyalleşme imkânına sahip olmaktadır. Merkezde verilen hizmetler: Spor kursu, Mefruşat kursu, Giyim-tasarım kursu, El sanatları kursu, Resim kursu ve Müzik kursudur. Günlük 200-250 kadına hizmet verilmektedir (MBB Faaliyet Raporu 2019: 323).

Aile Danışma ve Destek Merkezi (MADEM): Madem, Aile kurumunu Psiko-Sosyal bakımdan destekleyip, Aile içi yaşanan sorunları ve boşanma oranlarını en aza indirerek, topluma katkı sağlamaktadır. Aile Danışma ve Destek Merkezinde 2019 yılında en çok işlenen seminer konuları: Medya-Aile ve Çocuk, Aile içi İletişim ve Anne-Baba tutumlarıdır (MBB Faaliyet Raporu 2019: 324). Tablo-6'da 2018 ile 2019 yıllarına ait madem MADEM merkezinde yapılan faaliyetlerin ayrıntılı verileri sunulmuştur.

Tablo 6. 2018-2019 MADEM Faaliyetleri

	2018	2019
Bireysel Danışmanlık Hizmeti	546 Kişi	723 Kişi
Seminer	223 Kişi	154 Kişi
Hukuksal Destek	3 Kişi	723 Kişi

Kaynak: Malatya Büyükşehir Belediyesi Kültür Tesisleri Şube Müdürlüğü

Tablo 6 verilerine göre MADEM tarafından 2018 yılında 772 kişiye destek hizmeti sunulmuşken 2019 yılında destek hizmeti %107 yükselerek 1600 olarak gerçekleşmiştir.

Yaşlılarla İlgili Yapılan Çalışmalar

Yaşlı Hizmetleri Birimi: Yaşlı Hizmetleri Şube Müdürlüğü tarafından Malatya il sınırları içinde yaşayan 65 yaş ve üzeri kendi öz bakımını yapabilen vatandaşların ihtiyaçları psiko-sosyal destekle, zihinsel ve sosyal faaliyetlerle desteklenmektedir. Yaşlı hizmetleri birimi yaşlıların sağlıklı bir şekilde yaş almalarına yönelik bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme ve danışmanlık destek hizmetleri vermek amacıyla çalışan bir birimdir. Yaşlı hizmetleri, yaşlı bireylerin birbirleriyle ve toplumla olan iletişimlerinin artmasında önemli bir yere sahiptir. Vefa Konağı içinde yaşlıların dinleneceği, kitap okuyacağı, sosyalleşebileceği, çay ve kahve ikramlarının yapıldığı ortam bulunmaktadır (MBB Faaliyet Raporu 2019: 311).

Yaşlı Bilgi Sistemi Oluşturulması: Malatya Büyükşehir Belediyesi tarafından Portal Yaşlı Bilgi Bankası oluşturulmuştur. Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinde yaşayan 65 yaş ve üzeri yaşlılar ve Vefa Konağı 1 ve Vefa Konağı 2'yi ziyaret eden yaşlıların veri girişleri yapılmaktadır. Böylelikle Malatya'da ikamet eden yaşlıların ihtiyaçları, aile durumları, sağlık sorunları ve diğer parametreler ile ilgili bilgiler elde edilmiştir (MBB Faaliyet Raporu 2019: 313).

Engellilerle İlgili Yapılan Çalışmalar

Malatya Büyükşehir Belediyesi engelli vatandaşların gidecekleri yerlere daha rahat ulaşabilmeleri sağlamak amacıyla 2016 yılının Ekim ayından itibaren özel olarak tasarlanmış 4 adet engelli minibüsü 821 engelli vatandaşa hizmet vermiştir. 2018 yılında engelliler koordinasyon şube müdürlüğünde 21 personel hizmet verirken, 2019 yılında 26 personel 4382 engelli vatandaşa hizmet vermektedir. İhtiyaç sahibi olduğu tespit edilen engelli vatandaşlara 659 adet (259 akülü, 361 manüel,39 ağır engelli sandalyesi) tekerlekli sandalye ile 105 adet medikal malzeme yardımı yapılmıştır (MBB Faaliyet Raporu 2019: 319).

Diğer Hizmetler

Glutensiz Gıda Yardımı: Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı tarafından ekilerek Çölyak hastası vatandaşlara 43.206,00 TL değerinde 500 gramlık 848 paket kinoa unu ve 200 gramlık 880 paket kinoa bulguru ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen 52 Çölyak hastası vatandaşa teslim edilmiştir (MBB Faaliyet Raporu 2018: 481).

Hoşgeldin Bebek: Malatya Devlet Hastanesi Kadın Doğum servisinde doğum yapmış anne adaylarına bebek eşyalarının olduğu maliyeti 173.460,00 TL olan 1.170 adet Hoşgeldin Bebek hediye paketi verilmiştir (MBB Faaliyet Raporu 2018: 481).

Çorba İkram Çeşmesi: İnönü Üniversitesi kampüsü içinde bulunan çorba ikram çeşmesinde üniversite öğrencilerine sıcak çorba ve ekmek ikramı yapılmaktadır. 2019 yılında başlayan uygulamada

toplam maliyeti 150.450,00 TL olan 112.500 kişiye sıcak çorba ve ekmek dağıtımı yapılmıştır (MBB Faaliyet Raporu 2019: 298).

SONUÇ

Belediyeler vatandaşların isteklerinin sadece alt yapı, yol ve su gibi ihtiyaçlarının olduğunu düşünmeden, sosyal hizmet ve yardımların sürdürülmesi için de plan ve program çerçevesinde ilerlemek zorundadır. Sosyal belediyeçilik ise zorlu hayat şartlarında yaşayan vatandaşlar için hayatlarını devam ettirebilmeleri yönünden yapılması mecbur olan belli başlı hizmetlerin yerine getirilmesi sebebiyle ortaya çıkmıştır. Günümüzde sosyal belediyeçilik faaliyetlerinin toplumun huzur ve refahını sağlamak için yapmış olduğu hizmetleri arttırması gerektiği beklenmektedir. Sosyal belediyeçilik uygulamalarının en uygun biçimde yapılabilmesi için de maddi imkânların en iyi düzeyde olması lazımdır.

Çalışmada Malatya Büyükşehir Belediyesinin sosyal belediyeçilik kapsamında yapmış olduğu sosyal hizmet ve sosyal yardım faaliyetleri incelenmiştir. Belediyenin 2018-2019 yılı faaliyet raporları için yetkili kişilerle görüşme yapıp gerekli veri ve bilgiler alınmıştır. Malatya Büyükşehir Belediyesinin yapmış olduğu hizmetleri ve yardım miktarlarını faaliyet raporları içinde kayıt altında tutması, vatandaşlara ne türden yardım yapıldığı ve yapılan yardımlar için ne kadar harcanıldığı bilgilerine kolayca erişim sağlanmaktadır.

Malatya Büyükşehir Belediyesinin son yıllarda yapmış olduğu sosyal hizmet ve sosyal yardımlarda azalış olduğu görülmektedir. Kültür, eğitim ve sanat hizmetlerinde de azalışlar görülürken, kadın, aile ve gençlerle ilgili yapılan hizmet sayısında artış olduğu görülmektedir. Malatya Büyükşehir Belediyesinin sağlık hizmetleri kapsamında yapmış olduğu yardımdan yararlanan kişi sayısında önemli düşüşler yaşanmıştır. Bu hizmet için ayrılan kaynakların yetersiz olması veya belediyenin uygulamış olduğu politikadan kaynaklanabilir. Malatya Büyükşehir Belediyesinin sağlık hizmetleri konusundaki yapmış olduğu yardım için bütçesinde herhangi bir kısıntıya gitmemesi gereklidir.

Malatya Büyükşehir Belediyesinin vatandaşların ihtiyaçlarına yönelik yeni projeler üretmesi gerekmektedir. Sosyal Belediyeçilik kapsamında işsiz vatandaşların iş bulmaları için çeşitli kurslar düzenleyebilir. Bu doğrultuda istihdam oranında artış sağlayarak, işe başlayacak olan vatandaşların daha uygun pozisyonlara girmeleri sağlanabilir.

KAYNAKÇA

5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu, (2012).

5393 Sayılı Belediye Kanunu, (2005).

Akdoğan, Y. (2006). Sosyal Belediyeçilik. Yerel Siyaset Dergisi, 3, 29-37.

- Altun, F. (2018). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Ateş, H. (2009). Sosyal Belediyecilik. Çerçeve Dergisi, 16(49), 88-95.
- Beki, A. (2008). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları: Ümraniye Belediyesi Örneği. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Bostanoğlu, Ö. (1990). Türk Belediyeciliğinde Güncel Tarihsellik. Amme İdaresi Dergisi, 23(2), 74-93.
- Cerev G. (2014). Türkiye’de Kamu Çalışanlarının Örgütlenme Mücadelesinin Hukuksal Gelişim Süreci: 6289 Sayılı Kanun ve Sendikal Haklara Etkileri. Çalışma İlişkileri Dergisi Cilt 5 Sayı 2 Sayfa 25
- Cerev G. ve Yenihan B. (2017). İşgücü Piyasası Temel Kavramları Doğrultusunda Elazığ İli İşgücü Piyasasının Mevcut Durumu Ve Analizi. Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi. Cilt 4 Sayı 1 Sayfa 77-90
- Çiğdem, E. (2020). Yerel Yönetişim Uygulaması Olarak Kent Konseylerinin Malatya Kent Konseyi Üzerinden Değerlendirilmesi. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(8), 202-225.
- Ersöz, H. Y. (2011). Sosyal Politikada Yerelleşme. İstanbul Ticaret Odası, İstanbul.
- Ersöz, Y. Halis (2011). Sosyal Politika- Refah Devleti- Yerel Yönetimler İlişkisi. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 55(1), 759-775.
- Ethem, K. P. (2010). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar. Akademik İncelemeler Dergisi, 5(1), 1-22.
- Evin, H. (2017). 6360 Sayılı Yasa ve Kentsel Yoksullukla Mücadelede Büyükşehir Belediyeleri: Malatya Örneği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 85-98.
- Frolova, E. V., Vinichenko, M. V., Kirillov, A. V., Rogach, O. V., ve Kabanova, E. E. (2016). Development of Social Infrastructure in the Management Practices of Local Authorities: Trends and Factors. International Journal Of Environmental & Science Education, 11(15), 7421-7430.
- Güleç, S. (2008). 1945-1980 yılları arasında Türkiye’de Refah Devleti. Yerel Siyaset Dergisi, (13), 48-55.
- Gülenç, F. A. (2018). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamalarının Sorunlar ve Beklentiler Bağlamında Değerlendirilmesi: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Güllüce, İ. (2004). Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Çözüm Önerileri, İstanbul, Alfa Yayınları, Yayın No 1437.
- Kahraman, N. (2016). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Malatya Büyükşehir ve Elazığ Belediyesi Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Kalaycı, S. ve Akın, A. (2019). Engellilere Yönelik Yerel Sosyal Hizmetlerde Belediyelerin Yeri: Malatya Büyükşehir Belediyesi. Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22(2), 663-674.
- Kalaycı, S. ve Aytıs, Z. (2019). Belediyelerin Yoksullukla Mücadeledeki Rolü: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği. Turkish Studies - Social Sciences, 14(6), 3157-3271.
- Kılıçarslan, F. (2010). Sosyal Belediyecilik Nasıl Olmalı. (<http://www.beypazarihabertv.com/FatihKilicarslan/83/SOSYALBELEDiYECiLiK-NASIL-OLMALI>, 22.07.2018).

- Kocaoğlu, Ö, K, Akkuş ve Aydoğan, C. (2017). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 158-169.
- Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2018 Yılı Faaliyet Raporu.
- Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığı, 2019 Yılı Faaliyet Raporu.
- Mermer, C, Ş. ve Negiz, N. (2016). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Denizli Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 21(4), 1299-1322.
- Önen, A. Banazılı, M. ve Ozan, M, Ş. (2018). Sosyal Belediyecilik Anlayışı Kapsamında Yerel Yönetimlerde Sosyal Hizmet Faaliyetleri: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Kent Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar ve Etkin Belediyecilik Uygulamaları*. 462-471.
- Önen, S, M. (2010). Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelesi: Malatya Belediyesi Örneği. *Sayıştay Dergisi*, 21(79), 63-95.
- Öz, C, S. (2010). Sosyal Belediyecilik Bağlamında Evde Bakım Hizmetleri: İstanbul, Ankara ve Kocaeli Büyükşehir Beld. Örnekleri. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Sarıhan, A. (1997). Dünden Bugüne Vakıflar. E kütüphane- Eğitim Birsen 30-34.
- Saylan E.ve Cerev G. (2019). Yerel Yönetim Çalışanlarının Örgütsel Bağlılık İle İş Doyumları Arasındaki İlişkiye Yönelik Nicel Bir Araştırma: Elazığ İl Özel İdaresi Örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*. Cilt 6 Sayı 11 Sayfa 103-118
- Sezik, M. (2013). Neo-Liberal Belediyecilik ve Malatya Belediyesi Örneği. *İdealkent Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 270-292.
- Sezik, M. (2015). 6360 Sayılı Kanuna Göre Büyükşehirlerde Bütünleşme Sürecinin Etkileri: Malatya Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Sezik, M. (2016). Türkiye’de Sosyal Belediyeciliğin Gelişimi ve Sorun Alanları. *İNÖNÜ Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 171-186.
- Şataf, C. (2017). Yerel Yönetimler Üzerine Seçme Yazılar. *Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışına Yönelik Genel Bir Değerlendirme*. Sakarya: Beşköprü Yayınları, 1-26.
- Tatyana I. A., Irina P. N., Liudmila V. S., Sergey V. K., Guzel F. Y., Albina N. M., Natalia M. K. ve Oleg A. P. (2015). Economic Aspects of Local Authorities Functioning. *Journal of Sustainable Development*, 8(6), 1913-9063.
- Torjman, S. ve Reid, E, L. (2003). The Social Role of Local Government. *The Caledon Institute of Social Policy*, 1-22.
- TÜİK, İşgücü İstatistikleri, Aralık 2020. <https://cip.tuik.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 15.11.2021)
- Ulusoy, A. ve Akdemir, T. Mahalli İdareler Teori-Uygulama-Maliye, Geliştirilmiş 7. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınları, 2012, 234.
- Varol, S. (2019). Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamalarının Değerlendirilmesi: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A. (2014). Belediyelerin Sosyal Politika Uygulamaları Üzerine Bir Değerlendirme: Malatya Belediyesi Örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(17), 486-508.